

cea plastică, scenică sau cea a versului. Piesa *Aum* a lui Corneliu Cezar, este, de fapt, o imensă pedală, o arcuire a conștiinței timpului căreia îi sintem asimilați, vitalizînd-o, umanizînd-o, deci, prin ceea ce ne definește mai deplin, prin iubirea noastră. Există, desigur, multă cutezanță în această lucrare și anume cutezanța de a rosti, într-un cuvînt, totul despre toate, despre viață și moarte, despre fericire, despre universul fiecăruia și universul tuturor, despre iubire. Iar, poate, datorită faptului că, această problemă, această aspirație este exprimată printr-o simbolică, în genere, comună, poate — datorită acestui fapt — expresia este pe alocuri mai puțin densă, mai puțin convingătoare.

La Tiberiu Olah, în *Invocațiile* sale, reîntîlnim aceeași nedeazămințită, pînă acum, tendință de investigare a aspectelor timbrale ale muzicii. Mai mult, dialectica timbrelor este pentru Olah o dialectică a culorilor sonore, dedusă parcă din cele mai vechi straturi — primare și autentice — ale modalităților proprii folclorului. Heterofonia timbrelor pure, a fluierelor, opusă impulsurilor perpetue ale coardelor, reprezintă elementele de bază ale întregii evoluții ulterioare, ale structurii sonore.

Dar, ceea ce este cel mai important de remarcat, compozitorul aplică acestor elemente structurale, principiul clasic eminamente dinamic al evoluțiilor, o modalitate utilizată — de această dată — nu pentru varierea elementelor ritmico-melodice ale discursului muzical, ci a celor exclusiv timbrale. Și, din acest punct de vedere, lucrarea *Invocații* se constituie într-o veritabilă simfonie a timbrelor, a culorilor sonore, a căror mișcare tinde să readucă la sfîrșit, pe un nou plan, datele inițiale ale problemei, ajunse aci ca pentru un alt început.

Visara de Eugen Wendel — pentru formație instrumentală variabilă — se constituie într-o expresie personală, puternic definită, a unui muzician și autentic gînditor structuralist. Iar dacă pe planul creației personale *Visara* se constituie într-un prim moment capital, de extremă importanță, pe planul creației românești actuale, însă, lucrarea definește un punct de vedere aparte, bine individualizat. Introspecția este pentru Eugen Wendel cadrul intim, propice al unei meditații asupra timpului, această componentă esențială a existenței noastre. Arhitectura variabilă a lucrării, elaborată și complexă, relevă aci, pe primul plan — surprinzător de simplu, de adevărat — celula motrice de bază a devenirii esențiale, și anume pulsația clipei. Este o insinuare continuă din străfundurile existenței în străfundurile conștiinței, o insinuare pe care compozitorul o revelează cu o logică stringentă și implacabilă, logica firii. Dar, pe deasupra acestei scrupuloase meditații, atmosfera întregii lucrări rămîne interiorizat-poetică, invitînd ea însăși și la meditație, la visare lucidă.

DUMITRU AVAKIAN

Tineri compozitori și dirijori în scenă

Intrat deja în tradiția Conservatorului bucureștean, Concertul clasei de compoziție constituie un prilej excelent pentru cunoașterea celor mai tinere talente ale componisticii muzicale românești, pentru aprecierea stadiului dezvoltării lor. O dată în plus, dacă mai era nevoie, ne-am verificat părerile deja formate asupra solidității școlii noastre muzicale. Studenții compozitori prezenți pe scena „George Enescu“, fără îndoială inegali ca talent (este și firesc să fie așa) au dovedit însă o solidă cunoaștere a tehnicii muzicale, tehnică construită cu minuțiozitate prin asimilarea temeinică a stilurilor clasice. De pe această platformă sigură tinerii creatori se vor putea orienta pe calea proprie de exprimare, cale dictată de structura lor interioară.

Anul pregătitor de compoziție a fost reprezentat de Horia Rațiu, Lucian Vlădescu, Horia Surianu și Maia Ciobanu. Sigur, este greu să ne formăm o opinie asupra celor 4 studenți, ei aflîndu-se încă în stadiul acumulărilor intensive; totuși remarcăm deja în piesele de pian ale lui Horia Rațiu o anumită siguranță tehnică, îmbinată cu o muzicalitate indiscutabilă, ambele greutate pe fondul unor reale căutări a unui limbaj propriu, contemporan. Lucian Vlădescu a fost prezent cu 2 lieduri sensibile, conturate într-o atmosferă impresionistă, iar Horia Surianu, mai apropiat de lumea modală, a creionat 2 piese pentru vioară și pian în care se aud ecouri din folclorul autohton. Maia Ciobanu, în căutarea unor formule de exprimare proprii, se înscrie actualmente pe linia unui neo-clasicism cu tente romantice.

Sonata pentru pian de Adrian Iorgulescu (redată convingător de Lavinia Tomulescu-Coman) ne demonstrează un stadiu superior în încercările autorului de a-și defini un limbaj personal. Anumite ruperi muzicale, unele formule ritmice pregnante ne lasă să întrevădem un temperament hotărît. *Cvartetul* Marinei Moldovan (din care s-a cîntat doar prima parte) trădează o mină formată deja, sigură pe sine. Construcția este solidă, fără fisuri; cred că ce-i mai lipsește tinerei compozitoare este un plus de personalitate în limbaj. Fără îndoială că Marina Moldovan este capabilă de a realiza cu succes și acest deziderat.

O notă discordantă în concert a produs-o *Sonata poem* a lui Eugen Brudăscă, lucrare ce ne-a purtat cu 100 de ani înapoi, transpunîndu-ne în lumea romantică a lui Grieg, Bruch, etc. Nimic de zis, aducerile aminte sînt uneori plăcute, dar ce am auzit pe scenă mi s-a părut un anacronism nelalocul lui. Nu voi putea înțelege niciodată o muzică ce nu se inspiră nici din realitățile contemporane și nici din spiritualitate română. Asemenea „indigouri“ după clișee străine și perimate rămîn lipsite de interes.

Cele 3 *Nocturne pentru violoncel și pian* de Bujor Hoinic au mărturisit un meșteșug onest, muzicalitatea autorului și plasarea preferințelor lui în perimetrul stilistic al impresionismului. Cristian Petrescu, prin *Cvartetul* său de coarde, sondează zone interesante ale universului modal. Ce mi s-a părut demn de reținut din această lucrare este preocuparea autorului pentru investigarea unor regiuni mai puțin

explorate, regiuni unde autorul se poate autodefini mai bine.

În fine, *Cvartetul* de coarde (partea I) de Speranța Gheorghe ne-a lăsat o foarte bună impresie. Tînăra creatoare a reușit aici nu numai să închege totul într-o excelentă construcție, dar limbajul ei, deja cu o fizionomie proprie conturată, demonstrează o maturizare a talentului componistic. Cred că această lucrare este o frumoasă promisiune.

Subliniem calitatea interpretărilor precum și meritul conferențiarilor universitari Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Dan Constantinescu și Miriam Marbe profesorii tinerilor compozitori.

Nu mult timp după colegii lor compozitori, studenții secției de dirijat-orchestră au avut un frumos prilej, în cadrul concertului formației de suflători a Conservatorului bucureștean, să-și demonstreze talentul și pregătirea.

Gestica lui Cristian Brâncuși (anul II) s-a dovedit simplă dar precisă și eficace. Ceea ce a impresionat la tînărul dirijor a fost modul în care, printr-o viziune cuprinzătoare a ansamblului partiturii, a știut să gîndească și să construiască edificiul sonor al *Serenadei KV 361* de Mozart.

Peter Oschanitzky (anul II) a antrenat formația de suflători (căreia i s-au adăugat și cîteva corzi) într-o interpretare avîntată dar logică. Contrastele antinomie ale muzicii lui Brahms (prezent prin *Serenada nr. 2 op. 16*) au fost realizate cu un pronunțat simț al proporțiilor.

În fine, Cristian Mandea, a dovedit pe lîngă o remarcabilă memorie (a dirijat *Dixtuorul op. 14* de Enescu pe dinafară), și o mîină sigură. Sobrietatea gîndirii sale s-a impus cu claritate, deși cred că interpretarea ar mai fi avut de cîștigat dacă conducătorul ansamblului ar fi exteriorizat cu mai multă detașare intențiile sale interioare.

Nu putem încheia fără a menționa meritele deosebite ale conf. universitar Constantin Bugeanu, mentorul celor trei tineri și dotați dirijori.

DAN BUCIU

DIN ȚARĂ

Brașov

Aprilie. Numeric, concertele orasului au înregistrat o accentuată scădere, rezumîndu-se, cu o remarcabil de frumoasă excepție, la cele simfonice. N-am putut atribui însă această relativă acalmie unei slăbiri de forțe, nebănuind în ivirea ei semne de oboseală, ci mai curînd pregătirea „în surdină” a unei încheieri de stagiune de aport intensificat, ultime cuvinte bine rostite și cuprinzătoare. Săptămînile ce ne mai despart de vacanța de vară vor confirma, cred, această impresie.

În ceea ce privește concertele simfonice, consemnez dintru început excelentul concert pe care l-a condus la Filarmonica „Gh. Dima” muzicianul autentic ce este profesorul Anselm Honigberger, artist pe cît de modest, pe atît de valoros. Cu acest prilej a fost

dată în primă auditiie *Suita pentru orchestră de coarde și timpani — Codex Cajoni* de Doru Popovici. Fără urmă de tatonare sau carență în fața multiplelor și riscantelor probleme puse de readucerea la lumină în formă simfonizată a unor extrase folclorice vechi de cîteva secole, compozitorul a reușit să nu le altereze cu nimic expresia primară, și să le dea un nou și evocator suflu de viață, deschizîndu-le în fericite condiții porțile epocii noastre.

Suita Codex Cajoni, tălmăcirea ei dirijorală și elanul în execuție al orchestrei s-au bucurat de-o primire deosebit de favorabilă și unanim manifestată.

Solistă în acest concert a fost, în *Simfonia Spaniolă* de Edouard Lalo, violonista Cornelia Vasile care are un dar neobișnuit de pronunțat al virtuozității și, lucru încă mult mai rar, cea mai surprinzătoare și neostentativă naturalitate în desfășurarea ei, păstrîndu-se departe de orice încordare sau automatism performantic și învăluindu-și jocul într-o particulară muzicalitate. Scherzo-ul și finalul celebrei compoziții au pus în valoare în mod cu totul special resursele atît de puțin comune ale tinerei artiste. Atît ambianța simfonică a piesei concertante cît și *Simfonia I* de Brahms au datorat mult prezenței la pupitru a lui Anselm Honigberger.

Concertul următor a făcut cunoscut și foarte viu prețuit pe dirijorul din Suedia, Rainer Miedel, un veritabil tînăr poet al baghetei, dublat de un muzician de originală și cuceritoare personalitate. Nimic nu e tipic sau convențional în gestul său dirijoral, spontan, sincer, de o direct comunicativă sugestivitate în desprinderea trăirii în expresie, dinamică și colorit ale muzicii. Invocată în acest fel, a putut prilejui publicului o seară de concert căreia i-a făcut fără rezerve un succes evident.

Am așteptat, o mărturisesc, cu oarecare reticență, o primă auditiie din acest concert, din cauza titlaturii ei *Uvertura veselă*. În decurs de ani, întîlnisem uneori prin concerte autocalificări asemănătoare ale unor piese destul de monotone și de laborioase în eforturile autorilor de a încerca să-și țină făgăduiala.

Temerile mi-au fost imediat risipite în cazul *Uverturii vesele* a lui Bo Linde, programată de dirijorul Rainer Miedel și în adevăr scrisă cu voie bună, inventivitate, vioiciune și într-o instrumentare însoțită și variată.

Simfonia III-a de Bruckner a adus prin modul în care a fost condusă confirmarea constantă a frumoaselor caracteristici ale înzestratului oaspete.

Un program Beethoven a aparținut binecunoscutului dirijor al Radioteleviziunii, Iosif Conta. Sub înfrîurirea de comunicativ imbold și degajată siguranță în traducerea prin gest a intențiilor sale interpretative, dirijorul a obținut, atît în uvertura *Egmont* cît și în *Simfonia VII*, versiuni expuse și caracterizate în reliefări clare, fructificînd roadele unei prețioase experiențe de călăuzire a unei orchestre în fiecare din articulațiile textelor străbătute.

Cele două capodopere simfonice au încadrat o prezență tinerească în *Concertul al V-lea pentru pian și orchestră*. Urmărindu-și execuția cu o fermitate sobră, gradînd fidel intensitățile, cu energie ritmică bine marcată în final și o tehnică instrumentală de baze serioase, Vlad Conta a putut cumula în această foarte exigentă încercare multe puncte în